

Europees Parlement vraagt bijstelling strikt beschermingsniveau wolf

Het Europees Parlement heeft vorige week een resolutie aangenomen inzake de bescherming van de veehouderij en grote carnivoren (waaronder de wolf). De parlementsleden dringen er bij de Commissie op aan om de strikte bescherming van wolven op Europees niveau te herzien. Dit gezien de snelle groei van het wolvenbestand en de toenemende impact op zowel landbouw- als hobbydieren in de Europese Unie. Ook in Vlaanderen (en Nederland) beweegt er heel wat rond de wolf. Hoog tijd voor een update inzake evoluties in het Vlaams en Europees beleid en onze standpunten hieromtrent.

Nick François, adviseur Natuur- en biodiversiteitsbeleid, Studiedienst Boerenbond

Wolf in Vlaanderen: aanwezigheid en impact

De eerste melding van de wolf in Vlaanderen dateert van 2018. Intussen is de wolvenroedel in Limburg uitgegroeid tot een groep van dertien, waaronder de worp van 9 welpen in de lente van dit jaar. Daarnaast dwalen er soms zwervende wolven uit onze buurlanden door Vlaanderen, die vaak ver buiten het leefgebied van de aanwezige roedel slachtoffers maken. Inmiddels duiken

er ook beelden op van wolven die door woonwijken en achtertuinen lopen. De afgelopen weken stelden we vast dat de gemoederen ook in Nederland hoog oplopen doordat er een mogelijke probleemwolf (in natuurgebied de Veluwe) rondloopt, gezien deze onnatuurlijk gedrag vertoont door mensen actief te benaderen. Effectieve actie tegen deze specifieke wolf stuit ondertussen op heel wat (juridisch) verzet. Het is een zeer betreurenswaardig feit

dat de wolf in Vlaanderen steeds meer impact heeft op onze landbouwdieren. Het aantal dodelijke slachtoffers in Vlaanderen onder landbouwdieren steeg de afgelopen jaren exponentieel, van 51 in 2019 tot 108 in 2020 en zelfs tot 157 in 2021. Eind september stond de teller reeds op 430 slachtoffers. De kosten en impact op onze veehouderij lopen dus duidelijk op. De impact op landbouwdieren is niet verwonderlijk: ook al bevindt de wolvenroedel zich in een van de grootste natuurgebieden van ons land, dit is nog steeds zeer relatief waardoor hij zich maar enkele kilometers hoeft te verplaatsen en een weide met landbouwdieren tegenkomt. De impact van de wolf in Vlaanderen op landbouwdieren lijkt hier dan ook veel groter te zijn dan in andere lidstaten, waar de wolf veel meer beschikt over grote natuurgebieden en natuurlijke prooien. Particulieren en professionele landbouwers kunnen een beroep doen op

subsidies van de overheid om hun weides wolfproof te omheinen, wat positief is. In 2022 werd voor bijna 400.000 euro subsidies uitgekeerd voor 124 goedgekeurde dossiers (voor particulieren/hobbylandbouwers). Voor professionele landbouwers, die via de niet-productieve investeringen vanuit het VLIF ondersteuning kunnen krijgen, zijn er (nog) geen cijfers. Ook qua schadevergoedingen aan landbouwers zitten we steeds hoger met in 2021 een totaal uitgekeerd bedrag van 51.878 euro (een verviervoudiging tegenover 2020). Recent werden de mogelijkheden voor hobbyhouders van paarden en runderen om subsidies aan te vragen voor het plaatsen van wolfwerende omheiningen met 6 maanden verlengd, specifiek in de schutskring (het centrum van het leefgebied van de wolf). Alle info over het verkrijgen van subsidies vind je op www.natuurenbos.be/wolf/schade#subsidies-en-ondersteuning.

Beschermde status wolf vanuit Habitatrictlijn

De wolf geniet de hoogst mogelijke beschermingsgraad vanuit de Europese Unie, meer specifiek door de Habitatrictlijn werd de wolf reeds in 1992 beschermd. Door de verbeterde bescherming van de wolf en van haar leefgebieden nam de Europese wolvenpopulatie dan ook exponentieel toe. Momenteel zijn er in de gehele Europese Unie zo'n 21.000 wolven aanwezig. Probleemsituaties en het beheer van (probleem)wolven kunnen in EU-lidstaten alleen aangepakt worden binnen de kaders die de zeer strikte Habitatrictlijn stelt. Zo is wolven doden of verplaatsen in principe uitgesloten. Overheden kunnen wel afwijkingen van deze strikte beschermingsvoorwaarden voorzien, als ze hiervoor een protocol opmaken dat bepaalt welke acties er kunnen worden genomen bij probleemsituaties met wolven.

Protocol probleemwolven

In Vlaanderen gebeurde dit vorig jaar door de opmaak van het protocol rond probleemwolven dat gedragingen tussen wolf, vee en mens beoordeelt op de natuurlijkheid van het gedrag van de wolf. Indien er onnatuurlijke gedragingen worden vastgesteld, kan er afgeweken worden van de strikte bescherming en kan de wolf verjaagd of gedood worden.

Het protocol probleemwolven omschrijft potentiële probleemsituaties tussen de wolf en de mens, de wolf en vee en tussen wolven en honden. Enkele voorbeelden van normaal gedrag conform dit protocol zijn:

- Een wolf die overdag of 's nachts stads- of dorpskernen bezoekt (een wolf mijdt geen bebouwing);
- Een wolf die mensen observeert maar niet benadert;
- Een wolf die aangelijnde honden benadert maar niet agressief is;
- Een wolf die onbeschermd vee aanvalt.

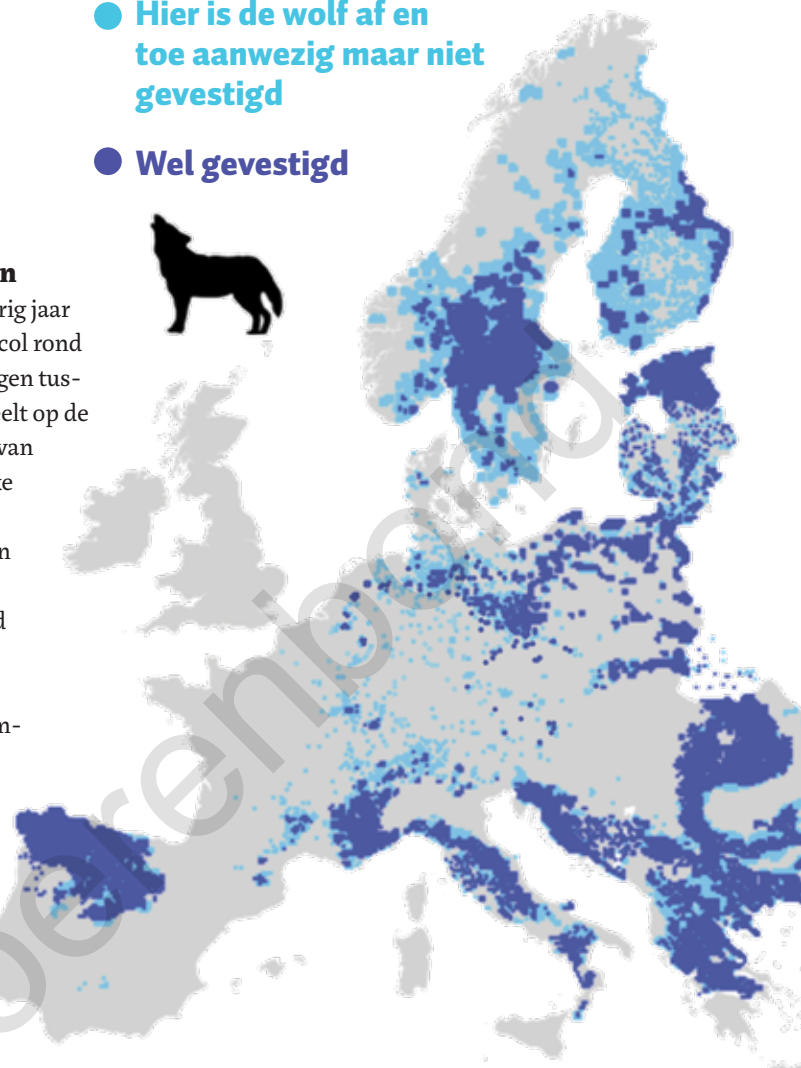
Gedragingen die leiden tot een probleemwolf zijn onder meer:

- Het actief benaderen van mensen of het aanvallen van honden;
- Het aanvallen van goed beschermd vee dat zich binnen een wolfproof omheining bevindt;
- Een wolf die zich systematisch richt op het binnendringen van stallen.

Bij het vaststellen van een probleemwolf zal men de wolf verjagen of doden. Dit protocol is eind dit jaar onderhevig aan een evaluatie. Ook al is het 'natuurlijk' gedrag van de wolf, de toenemende aanvallen op onze landbouwdieren worden door Boerenbond als zeer problematisch ervaren.

● Hier is de wolf af en toe aanwezig maar niet gevestigd

● Wel gevestigd

Momenteel zijn er in de gehele Europese Unie zo'n 21.000 wolven aanwezig.

Boerenbond ijvert in functie van deze evaluatie onder andere voor het volgende:

- Maak een beoordelingskader op voor aanvallen op vee van roedels (wat nu ontbreekt maar steeds vaker voorkomt);
- Zorg voor meer transparantie inzake het beoordelen van het gedrag van de wolf in Vlaanderen, zeker bij probleemsituaties;
- Het aanvallen van een wolf op goed beschermd vee of het binnendringen van stallen moet duidelijker afgebakend worden (nu te algemeen en onmeetbaar);
- Het aanvallen van dieren in de aanwezigheid van een particulier/landbouwer moet beoordeeld worden als een probleemsituatie. ▶

Alles dan maar omheinen?

Gezien het aanvallen/doden van landbouwdieren door wolven in 'gewone' weides niet als problematisch gedrag aanzien wordt, is de enige oplossing volgens de overheid dat landbouwers/hobbyhouders hun weides omheinen met wolfwerende bedrading. Hiertoe voorzagen ze de afgelopen jaren heel wat financiële ondersteuning, zowel voor particulieren als voor professionele landbouwers. Voor particulieren wordt er sinds vorig jaar ook voorzien in een onderhoudsvergoeding. Op individueel niveau is dit een goede zaak, maar een weide omheinen en onder stroom houden is – vooral dit laatste – veel makkelijker gezegd dan gedaan en zorgt voor heel wat praktische problemen. Alles 'wolfwerend' omheinen in het wolvengebied lijkt ons bovendien financieel buiten proportie en onhaalbaar.

Het is bovendien makkelijk gezegd dat aanvallen op 'onbeschermd' vee natuurlijk gedrag van de wolf is en dat we als landbouwers hier maar mee moeten leren leven. Voor landbouwers of particulieren met hobbydieren die dag en nacht met hart en ziel voor hun dieren zorgen, en deze dood terugvinden, is dit veel meer dan een cijfer in de statistieken. Het heeft impact op een bedrijf en op een gezin, met heel wat emotionele schade tot gevolg.

Boerenbond blijft dan ook ijveren voor het vasthouden én uitbreiden van de vergoedingssystemen. Professionele landbouwers en particulieren moeten in eerste instantie maximaal vergoed worden: zowel voor schadegevallen, het aanleggen van wolfproof omheiningen als voor het onderhoud van deze omheining. Voor professionele landbouwers ontbreekt dit nog. We blijven benadrukken dat hier ook in ondersteuning moet voorzien worden, los van GLB-middelen.

Haalt de Europese Commissie de wolf uit zijn juridisch (te) strakke keurslijf?

Vorig jaar vroegen we de overheid om alle mogelijkheden te onderzoeken die er maar kunnen bestaan om de impact van de wolf op onze landbouwdieren in Vlaanderen te verkleinen. Dit ging van het afspannen van het leefgebied van de wolf tot het verplaatsen van de wolf naar gebieden (andere lidstaten) waar de wolf kan leven in grote natuurparken en niet in een van de meest verstredelijke gebieden van Europa met heel wat consequenties voor de bevolking en zijn vee. Het antwoord was vrij duidelijk: er zijn geen mogelijkheden binnen het huidige bestaande Europees rechterlijke kader.

We blijven bij ons standpunt dat de wettelijke bescherming en de hiermee

gepaard gaande gevolgen tot een zeer moeilijke situatie leidt in Vlaanderen. Boerenbond stelt zich al geruime tijd vragen over de aanwezigheid van de wolf in ons dichtbevolkte, versnipperde Vlaanderen en toch kleinere natuurgebieden in vergelijking met andere Europese lidstaten. Maar zolang het juridisch kader blijft zoals het is, moeten landbouwers maximaal vergoed worden, zowel voor omheiningen, onderhoud als voor het vergoeden van dode of gewonde dieren.

We leggen ons echter niet zomaar neer bij de huidige juridische situatie. In die zin hebben we zowel bij COPA als bij onze Europese Parlementsleden de specifieke problematiek in Vlaanderen bepleit. We zijn dan ook tevreden met de recent aangenomen resolutie en het gegeven dat het debat over de wolf in het Europees Parlement op het juiste niveau wordt gevoerd: met cijfers over zowel de evolutie van de wolf als de stijgende impact op landbouwdieren. Het Europees Parlement vraagt hierbij aandacht voor de stijgende impact op landbouwdieren en de steeds groeiende populatie wolven. De Europarlementsleden vragen daarom aan de Europese Commissie om de beschermingsstatus van de wolf structureel op te volgen en te herbekijken zodra de gewenste instandhouding is bereikt, een oproep die wij absoluut steunen. Een eventuele herziening van de beschermingsgraad van de wolf zou de wolf allesbehalve vogelvrij verklaren en hem nog steeds een beschermd statuut geven, maar niet meer op het hoogste niveau zoals dat nu is. Dit zou lidstaten meer ruimte geven om hun beleid zélf uit te zetten in functie van de groeiende populaties en de impact op de omgeving waarin hij aanwezig is. In eerste instantie moeten de Europese Commissie hier nu effectief iets mee doen, maar het is alvast positief dat onze Europese Parlementsleden deze groeiende problematiek op de agenda hebben gezet. ■

© AGENTSCHAP NATUUREN BOS